

Preek Breukelen

d.d. 23 november 2014, laatste zondag van het kerkelijk jaar
Openbaring 21:1-7

“Gods woonplaats is onder de mensen, Hij zal bij hen wonen.”

Gemeente van Jezus Christus,

We zijn samengekomen omdat we onze dierbaren die overleden zijn willen gedenken. We noemen straks de namen van onze gemeenteleden die het afgelopen kerkelijk jaar zijn gestorven, maar in ons hart klinken ook al die andere namen van kinderen en ouders, familie en vrienden die gestorven zijn, het afgelopen jaar of langere tijd geleden. Namen die we blijven noemen, namen die onlosmakelijk met ons wezen verbonden zijn. De dood heeft nooit het laatste woord. Het is de stem van ons hart die niet tot zwijgen wordt gebracht. Het zijn onze lippen die blijven spreken van een dierbaar leven. Vaak nog met een knagend gemis, maar soms ook met een glimlach om het mooie wat we mochten delen.

Maar waarom komen we samen? We hebben allemaal een ander verhaal. We kennen elkaar misschien niet eens. Soms zegt een naam die genoemd wordt ons niets. Dat we in deze samenstelling bij elkaar zijn, heeft ook enkel te maken met het feit dat de overledenen die wij noemen allen op een of andere manier ingeschreven stonden in de boeken van deze kerk. Samen verschijnen we daarom in deze kerk voor God. Maar ons geloof en onze kerkelijke betrokkenheid verschilt ook. Een deel van u zal niets hebben of niets meer met kerk of met God. En onze rouw? Ook die zal zo verschillend zijn dat dat geen reden lijkt te zijn om elkaar op te zoeken. Voor de een is de rouw nog vers als de dag van gisteren, de ander heeft al wankele stappen gemaakt, is de verwerking al gaande. De een heeft pijnlijk abrupt afscheid moeten nemen, onverwacht verweesd achter gebleven. Voor de ander kwam de dood als verlichting na een jarenlange lijdensweg, of na een langzaam afscheid waarin er gaandeweg geen herkenning meer was. Wat is het dan dat we in dit uur bij elkaar zijn, en dat dit uur ook zo belangrijk is op de weg van onze rouw?

We hebben gelezen uit het boek Openbaring, volledig: de Openbaring van Johannes. Dit boek is het laatste boek van de Bijbel en is geschreven rond het jaar 100 na Christus. De schrijver noemt zich waarschijnlijk Johannes om zijn geschrift autoriteit te geven. Johannes was namelijk één van de leerlingen van Jezus. En dankzij het gebruik van deze beroemde naam heeft dit geschrift een plek in de Bijbel gekregen. Het is belangrijk om dit te weten om het boek Openbaring op juiste waarde te kunnen schatten en de zeggingskracht ervan te kunnen ontdekken. Het boek Openbaring is geschreven op het kleine eiland Patmos, nu een Grieks eiland voor de Turkse kust. De schrijver richt het boek aan zeven gemeenten in Klein-Azië. Deze zeven gemeenten liggen allen in het westen van het huidige Turkije. Een gebied waar al vrij snel na het aardse leven van Jezus christelijke gemeenten ontstonden. Deze gemeenten krijgen van Johannes, naast enkele persoonlijke woorden, een heel boek met daarin een visioen over de grote eindstrijd tussen het goede en het kwade, tussen God en de duivel. Zeven ruiters, zeven

schalen van gramschap, het beest uit de zee, de antichrist en het getal 666. Het zijn grootse beelden die hun weg in menig boek en film hebben gevonden.

Helaas is in alle eeuwen dit boek opgevat als een boek vol voorspellingen. En ook nu zijn er nog voldoende gelovigen die menen in de geschriften van Johannes een draaiboek te vinden over hoe het ooit zal gaan. Mensen die ook op grond van de tekst denken te kunnen berekenen wanneer de aarde vergaat. En in iedere tijd weet men ook wel wie in die tijd voldoet aan het profiel van de antichrist. In de Reformatie was het de paus dan wel Luther, Hitler heeft terecht die titel gekregen en ook Stalin was een goede kandidaat. En in onze tijd? Ach, het heeft zo weinig zin. Iedere berekening, iedere voorspelling zal falen, simpelweg omdat Johannes de woorden niet opgeschreven heeft om de toekomst te voorzeggen, maar om in zijn tijd troost te brengen. Een tijd waarin de jonge christelijke gemeenten zich bedreigd voelden in hun voortbestaan. Ze leefden in het grote Romeinse Rijk. De herinnering aan de bloedige vervolgingen onder eerdere keizers maakt hen bang en onzeker. Overal in Klein-Azië staan de tempels waarin de keizers worden vereerd, tot goden zijn gemaakt. En de keizer die zijn kennen? Die laat zich 'Heer en God' noemen. Het belijden van je geloof in Jezus is niet zonder gevaar. Mocht de Romeinse overheid zich rustig houden, dan is de omgeving al dreigend genoeg. Voortdurende confrontaties met de synagoge, de Griekse bevolking en met je familie die je keuzes niet kan volgen. Met andere woorden: christelijke gemeente die dreigen te verdrinken in angst, gemeenten die het hoofd te laten hangen, gemeenten die geen toekomst meer zien.

Deze gemeenten krijgen van Johannes een boek vol visioenen. Een groots verhaal dat er een andere toekomst is. Dat het kwaad niet almachtig is, maar dat het goede zal overwinnen. Woorden die hen sterken in hun geloof. Die keizer van Rome kan dan nog zoveel macht hebben, maar de macht van God is vele, vele malen groter. In alle duisternis van het leven in alle duisternis van de wereld lijkt het wellicht alsof het woord liefde, dat woord dat Jezus als antwoord gaf op al ons verlangen, geen enkele macht heeft. Maar door alle lijden heen, door alle verdrukking en wanhoop heen, zal de liefde, die kracht van God de sterkste blijken te zijn. De enige kracht die van onze hemel en aarde nieuwe hemel en aarde zullen maken. Het zijn visioenen en dromen, geloof en belofte die de mens staande houden. Zonder toekomstdromen redden we het niet. Zonder visioenen van en geloof in een andere werkelijkheid zullen we verdrinken in moedeloosheid, vervallen in apathie.

Kijk naar onze wereld. Zie de dreigingen, zie de nood waarin mensen leven. De spanningen tussen Rusland en het Westen, de tragische dood van velen door het neerschieten van MH17, de duivelse macht van IS die op gruwelijke wijze levens afneemt, de brandhaarden van geweld, de ongrijpbaarheid van ziektes als kanker, AIDS en Ebola die zoveel doden vragen, de voortdurende armoede van mensen, de droeve slavernij van kinderen die voor onze welvaart werken, de schaamteloze ongelijkheid die we niet kunnen of willen oplossen. Velen hebben het gevoel in een eindtijd te zitten. Is er nog toekomst voor deze wereld? Is er nog hoop? En zo dreigen wij ook in onze tijd het op te geven, geen uitweg meer te zien. Dreigen we ons neer te leggen bij zoals het nu eenmaal gaat en altijd wel zal gaan. Machteloos voelen we ons, verlamd in angst. De keizer heeft gewonnen. En het leven grauwet door. Zonder zicht op toekomst groeit ons verlangen naar vroeger. Is het verleden waar we melancholiek in blijven hangen. Wat

zouden we zijn zonder dromen en visioenen, zonder geloof en belofte? We hebben ze nodig. Ze wekken ons uit moedeloosheid. Ze zijn het kloppend hart in ons leven. Ze doen ons opstaan tegen het schijnbaar onvermijdbare in. Ze zijn de lichten aan een donkere hemel, sterren die ons helpen de weg te gaan naar nieuwe toekomst.

Daarom zijn we hier bij elkaar. Ook ons eigen leven kent tijden van diepe duisternis, van een gevoel dat er geen morgen meer is. Zeker wanneer een dierbare van ons overlijdt. Een moment waarin ons leven totaal veranderd. Wat was, is niet meer. Gemis verlamt ons. Natuurlijk, ook in rouw is geen eenheid. Ieder mens kent zijn of haar eigen verdriet, ieder mens kent zijn of haar weg in het verwerken. Maar ieder mens zal in de confrontatie met de dood van een geliefde onvermijdelijk de balans verliezen. “Hoe nu verder? Kan ik alleen door? Wat moet ik nu met mijn leven?” Waar de moedeloosheid dreigt te winnen, waar geen toekomst meer gedacht wordt, daar moeten de grote dromen klinken, de visioenen oplichten tegen de duisternis.

We zijn hier om de namen te noemen. Om niet te vergeten. Om te vertrouwen ook dat hun leven geborgen is in de hand van de Eeuwige. We spreken hun namen en ontsteken een kaars als opstandig antwoord tegen de dood: Nee, het laatste woord is aan ons! De dode zal leven. We zijn samen, omdat we weten dat we niet alleen zijn. Weten dat we onze rouw niet alleen hoeven te dragen. Dat we ons verdriet delen met velen en we in ons gemis door anderen gedragen worden. Om opnieuw te ervaren ook dat we aan elkaar gegeven zijn. Dat mijn liefde jouw leven opricht, en jouw liefde mijn leven opricht. En zo is dit uur een zegenrijke samenkomst, een stap op de moeilijke weg naar morgen. En bovenal een belijdenis dat de liefde het antwoord is en het antwoord zal zijn waar de mens in diepe duisternis geen toekomst meer ziet. Dat God u mag vervullen en zegenen met die liefde die de nieuwe morgen laat aanbreken.

In de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.